

Poštovani predsedniče Odbora Udruženja banaka g. Lumezi,

Poštovani izvršni direktore Udruženja g. Balija,

Poštovani predstavnici finansijskih institucija,

Poštovani učesnici,

Dame i gospodo,

U ime CBK-a, čestitam vam za 20. godišnjicu osnivanja Udruženja banaka Kosova i zahvaljujem vam na saradnji tokom ovih godina.

Kao širom sveta, tako i na Kosovu, poslednjih nekoliko godina bile su prilično izazovne i okarakterisane velikom neizvesnošću, za finansijski sistem i za ekonomiju zemlje. Kao rezultat adekvatnog regulatornog okvira kao i visokih standarda nadzora, situacija pandemije zatekla je bankarski sektor na Kosovu sa visokim nivoom kapitala i likvidnosti, kao i veoma dobrim kvalitetom sredstava.

Takođe, pažljive mere koje je preduzela CBK u saradnji sa finansijskim institucijama koje deluju na Kosovu pokazale su se kao veoma delotvorne u održavanju finansijske stabilnosti i minimiziranju posledica po ekonomiju zemlje uopšte.

Ovaj pažljiv i proaktivan pristup omogućio je da bankarski sektor prođe kroz ovaj prilično težak period bez ozbiljnih posledica, a danas imamo bankarski sektor koji ni na koji način nije postao teret državi, naprotiv, igra veoma važnu ulogu u

kreditiranju ekonomije i služi kao jedan od glavnih stubova stabilnosti i razvoja ekonomije zemlje.

Bankarsko kreditiranje nastavlja da bude veoma važan i stabilan izvor finansiranja za domaćinstva i biznisa na Kosovu. Bankarski sektor je, uprkos povećanim rizicima, nastavio da povećava kreditiranje i održava stepen održivosti. Vrednost bankarskih kredita do septembra 2022. godine dostigla je 4,2 milijarde evra, što predstavlja značajan godišnji porast od 18,5%.

Inflatorni pritisci, koji su već povećani kao rezultat postpandemijskih zbivanja u globalnoj ekonomiji, sada su okarakterisani značajnim povećanjem kao rezultatom ruske agresije u Ukrajini. Inflatorni pritisci svakako predstavljaju izazov za finansijsku stabilnost, jer direktno utiču na solventnost građana u uslovima kada prihodi nisu korigovani za inflaciju.

Stoga, u ovom periodu geopolitičkih preokreta, posebno moramo obratiti pažnju na stabilnost bankarskog sektora, kao jednog od glavnih izvora stabilnosti i rasta ekonomije. Na Kosovu, srećom, imamo bankarski sektor sa visokim stepenom stabilnosti, koji ima sposobnost da izdrži moguće negativne šokove i istovremeno pomogne ekonomiji da se nosi sa mogućim šokovima sa minimalnim posledicama kroz stabilno finansiranje.

Među glavnim izazovima u savremenom bankarstvu su unapređenje digitalnog bankarstva i pitanje uticaja životne sredine na bankarski sistem.

Poslednjih godina došlo je do značajnog pomaka u pravcu digitalizacije finansijskih usluga, čime se transformiše finansijski sistem. Proces digitalne transformacije vidimo kao priliku da finansijske institucije postanu efikasnije i da poboljšaju pristup finansijskim uslugama za domaćinstva i biznise.

Što se tiče oblasti plaćanja, CBK je preduzela neke važne korake u liberalizaciji tržišta, gde je plaćanje i usluge transfera novca dozvoljeno da nude nebankarske finansijske institucije. CBK je planirala da dalje liberalizuje tržište platnih usluga usvajanjem direktive EU o platnim uslugama poznate kao PSD2, kao i dve direktive EU koje se odnose na platne račune i elektronski novac, u okviru novog zakona o platnim uslugama.

Ovaj zakonski okvir će omogućiti raznovrsnoj grupi pružalaca platnih usluga da posluju i konkurišu na tržištu plaćanja, a istovremeno će pomoći u stvaranju efikasnijih i pristupačnijih lokalnih i prekograničnih plaćanja. Takođe će nas pripremiti za ispunjavanje uslova za prijavu za članstvo u Evropskoj šemi plaćanja poznatoj kao SEPA, kao jedan od naših glavnih ciljeva u budućnosti. Ovaj zakonski okvir postaviće temelje za narednu deceniju i doneće izraženiju konkurenciju u oblasti digitalnih finansijskih usluga.

Treba istaći da su banke na Kosovu bile veoma proaktivne u pogledu preduzimanja inicijativa i akcija za novi razvoj i prilagođavanje najsavremenijih tehnologija, uporedivih sa onima u Zapadnoevropskim zemljama.

Procena i upravljanje finansijskim rizicima koji proističu iz klimatskih promena jedan je od izazova sa kojima se suočavaju nadzorni organi i bankarski sektor.

U okviru zemalja Zapadnog Balkana, Kosovo je takođe usvojilo Zelenu agendu za Zapadni Balkan na Samitu u Sofiji u novembru 2020. godine, koja je sveobuhvatan strateški vodič u vezi sa klimatskim promenama. Ova agenda pokazuje put do novih energetske rešenja, što podrazumeva povećanje investicija u obnovljive izvore kao i održivi razvoj životne sredine.

Bankarski sektor predstavlja glavnu komponentu finansijskog sistema Kosova, tako da će banke igrati važnu ulogu u tranziciji ka zelenoj ekonomiji. Klimatske promene stvaraju rizike za banke, pa je naša dužnost osigurati da se banke pod našom supervizijom adekvatno i proaktivno bave ovim rizicima.

Kao deo angažmana CBK-a unapređenju ovog pitanja, već smo aplicirali za pridruživanje Mreži ozelenjavanja finansijskog sistema, koja predstavlja mrežu od 83 centralne banke i prestižne finansijske nadzorne organe koja ima za cilj da ubrza rast zelenih finansija i razvije preporuke o ulozi centralne banke o klimatskim promenama. Nadamo se da ćemo uskoro postati deo ove prestižne mreže centralnih banaka i finansijskih nadzornih autoriteta.

Takođe, u saradnji sa Svetskom bankom izrađujemo strategiju u kojoj će biti definisane preporuke i nadzorni zahtevi za upravljanje rizicima u vezi sa klimatskim promenama.

Kao zaključak, tokom ovog delikatnog perioda, veoma je važno da bankarski sektor nastavi da podržava ekonomiju svojim kreditiranjem. Takođe bi trebalo da bude posvećena posebna pažnja praćenju finansijskih rizika, adekvatnom rezervisanju i transparentnosti i odgovornom ponašanju prema klijentima.

Centralna banka Republike Kosovo ostaje posvećena obezbeđivanju finansijske stabilnosti i podršci ekonomiji zemlje svim raspoloživim instrumentima.

Još jednom vam čestitam na održavanju današnje konferencije, želim vam sretan rad.

Hvala!